

Türklere direnenlere Papa'dan azizlik

Osmanlı ordusunun 1480 yılında Otranto'ya yaptığı çıkarma sırasında, İslamiyet'i kabul etmediği için öldürülen Antonio Primaldo ve yandaşları, Papa 16. Benedikt tarafından aziz ilan edilecek. Vatikan Azizlik Davalarını Değerlendirme Kurulu'ndan onay alan kararname 16. Benedikt tarafından da imzalandı.

PAPA 16. Benedikt, Osmanlı İmparatorluğu döneminde Türklerin İtalya'nın güneyindeki Otranto'ya yaptıkları çıkarma sırasında, İslamiyeti kabul etmediği için öldürülen Antonio Primaldo ve yandaşlarını aziz ilan edecek. Vatikan'dan edinilen bilgilere göre, Papa 16. Benedikt, günümüzden 527 yıl önce cereyan eden Otranto çıkarması sırasında hayatlarını kaybeden, Primaldo dahil toplam 800 Hıristiyan'a azizlik ünvanı verilmesine ilişkin kararnamayı imzaladı.

Osmanlı'nın İtalya'nın kuzeyindeki Otranto kentine yaptığı çıkarma, Fatih Sultan Mehmet'in tahtta olduğu 28 Temmuz 1480'de Gedik Ahmet Paşa komutasındaki bir grup asker tarafından gerçekleştirilmişti. Gedik Ahmet Paşa'nın kısa sürede fethettiği Otranto, yaklaşık 1 yıl boyunca Türklerin elinde kalmıştı.

GEDİK AHMET PAŞA

İtalya'daki tarihi kaynaklarda, Gedik Ahmet Paşa komutasındaki Türk askerlerinin karaya çıkmalarının ardından iki hafta sonra, Otranto surlarını aşarak kente girmeyi başardıkları belirtiliyor. Kent merkezinde üç gün süren direniş sırasında, Piskopos Stefano Pendinelli'nin de yaşamını yitirmiş olduğu biliniyor.

İtalyan tarihçiler, kentin düşmesinin ardından Gedik Ahmet Paşa'nın, kentteki erkekleri tutuklayarak Müslüman olmayanların kılıçtan geçirileceğini ilan ettiğini ileri sürüyor. Gedik Ahmet Paşa'nın bu duyurusu karşısında, yüncülük yapan Antonio Primaldo önderliğindeki yaklaşık 800 kişinin ise, Hıristiyanlığı terk edip İslam'a geçmekten ölüme yeğlemiş oldukları savunuluyor.

Söz konusu tutukluların Minerva Tepesi'nde 14 Ağustos 1480'de öldürüldüklerini iddia eden İtalyan tarihçiler, ölenlerin cesetlerinin gömülmediğini, kemiklerinin ise 15 Ağustos 1481'de kentin Türklerden geri alınmasının ardından birer kutsal emanet olarak koruma alınmış olduğunu ileri sürüyorlar. Otranto'da yaşamlarını yitiren Primaldo ve yandaşlarından oluşan 800 kişiye, azizlik payesi verme amacıyla Vatikan'da düzenlenecek resmi törenin tarihi ise önümüzdeki günlerde netleşecek.

LATİN AYINI

Sıradışı gündemini yürürlüğe koyarak dikkatleri çeken Papa 16. Benedikt, içerdiği Yahudi karşıtı sözler nedeniyle 40 yıl önce kaldırılan Latin Ayini'ni de tüm tepkilere karşın yeniden yürürlüğe koyuyor.

Papa'nın sertlik yanlısı tutumu meyvelerini vermeye başladı. İngiliz The Times gazetesi, Papa 16. Benedikt'in seçilmesinden bu yana Kilise'nin topladığı vergilerin ve Vatikan'ı ziyaret eden hacıların sayısının iki kat arttığını açıkladı ve buna "Ratzinger etkisi" adını taktı.

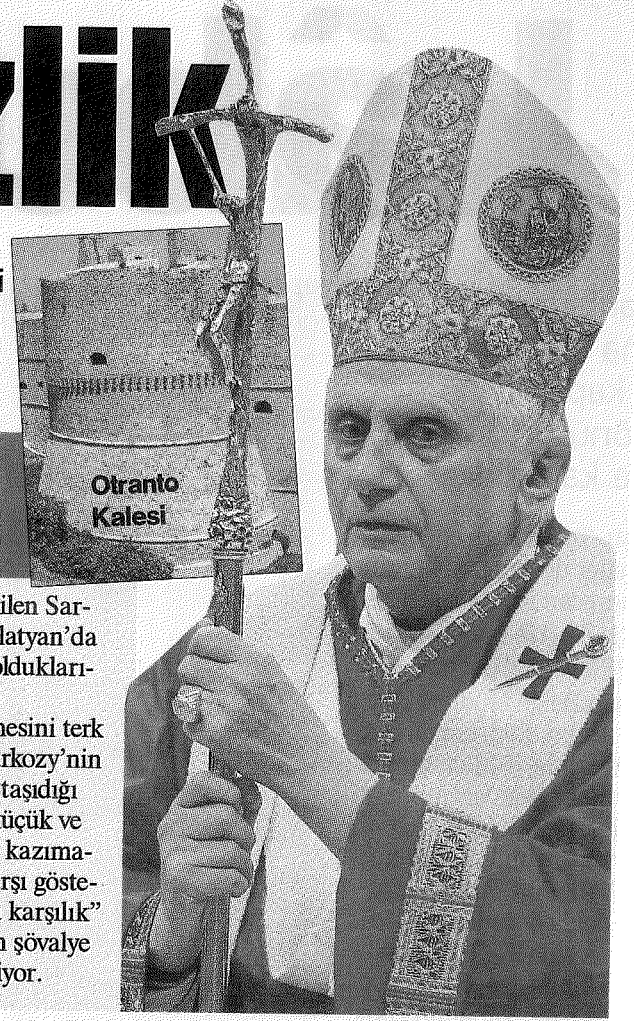
Sarko'nun ataları da ödüllendirilmişti

FRANSA Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy'nin ataları, Macar Kralı 2. Ferdinand döneminde, Osmanlılara karşı savaşta büyük kahramanlıklar gösterdiği için ödüllendirilmişti.

Macar tarih profesörü Sandor Mosonyi, 17. yüzyılın başlarında Macar Kralı 2'nci Ferdinand tarafından asalet ünvanı ve şövalye ar-

ması ile ödüllendirilen Sarkozy'lerin köyü Allatyan'da bir şato sahibi de olduklarını da belirtmişti.

Sarkozy'nin annesini terk eden babası Pal Sarkozy'nin halen parmağında taşıdığı yüzükte bulunan küçük ve kılıç taşıyan arslan kazımasının, "Türklere karşı gösterilen kahramanlığa karşılık" 1628 yılında verilen şövalye armasını temsil ediyor.

Kolombiya'da teröre lanet mitingi

KOLOMBIYA'da milyonlarca kişi, ülkede elinde yüzlerce rehine tutan FARC terör örgütünü protesto etti. İki gün önce, başta başkent Bogota olmak üzere ülkenin dört bir yanında, beyaz giysiler içinde sokaklara dökülen göstericiler, "Şiddet Bitsin", "Rehineler Salıverilsin" sloganları attı. Kolombiyalıları sokağa döken, isyancıların

beş yıl önce kaçırdıkları 11 siyasetçiyi öldürdükleri haberine duyulan tepkiydi. Örgüt ise, rehinelere, tutuldukları esir kampına kimliği belirsiz silahlı kişiler tarafından düzenlenen saldırı sonucu öldüğünü savundu. Kolombiya Devrimci silahlı Güçleri "FARC"ın elinde halen fidye için kaçırıldığı 700 kadar rehine olduğu sanılıyor.

del

- 775 CASSETTA, Ilenia Romana & ERCOLINO, Elettra.
La prise d'Otrante (1480-81), entre sources chrétiennes
et turques. *Turcica*, 34 (2002) pp.255-275.

D2046

Kurt W. TREPTOW
(University of Lhinois)

Otranto

ALBANIA AND THE OTTOMAN INVASION OF ITALY, 1480-1481

When the mighty Ottoman army crossed the Adriatic sea from its port at Vlora on the Albanian coast and landed on the shores of Puglia in the Kingdom of Naples, panic spread in Italy. The papal secretary Sigismondo de'Conti wrote:

In Rome, the alarm was as great as if the enemy had been already encamped before her very walls... Terror had taken such hold of all minds that even the Pope meditated flight!¹ King Ferrante of Naples recalled his son Alfonso, the Duke of Calabria, with the Neapolitan army from Tuscany to meet the threat, while at the same time he appealed for assistance from the Christian powers of Europe.² It seemed as if Sultan Mehmed II, the conqueror of Constantinople, was now on his way to Rome. According to the Venetian Niccolò Sagundino, Mehmed believed that Constantinople was the daughter of Rome, and now that he had the daughter, he also wanted to have the mother.³ Despite the dramatic entry of the Ottomans into Italy, within little more than a year the danger had subsided; Otranto was recaptured by invasion of Italy, Albanian historiography has dealt with it only

1. quoted in Ludwig Pastor, *The History of the Popes*, Vol. 4, (St. Louis, 1894), p. 334 hereafter cited as Pastor.

2. Andrea Cambini; *Two Commentaries the One of Originall of the Turcks thother of the Warre of the Turcke against George Scanderbeg*, (London, 1562; reprint, Amstredam, 1970), pp. 35-36, hereafter cited as Cambini.

3. Franz Babinger *Mehmed the Conueror and his Time*, trans. Ralph Manheim, ed. William C. Hickman, (Princeton, 1978), p. 495, hereafter cited as Babinger.

edited by Gilles Veinstein

SOLIMAN LE MAGNIFIQUE ET SON TEMPS

Actes du Colloque de Paris Galeries Nationales
du Grand Palais 7-10 mars 1990.

Paris-1992, s. 465-484. ONI 33736.

26 EYLÜL 1995

(PDF)

Jean Aubin

**Une frontière face au péril ottoman :
la Terre d'Otrante (1529-1532)**

A Charles Quint assuré depuis 1528 des services d'Andrea Doria, la paix de Cambrai, réglant le conflit avec la France, laisse latitude de ranimer au Levant le combat de la chrétienté. Cependant que les deux grandes campagnes de Hongrie, en 1529 et en 1532, sont le signe de la montée de puissance ottomane dans le bassin danubien, on s'attend à une poussée du même ordre en Méditerranée centrale. Avant que le dessein impérial ne se concrétise par l'occupation de Modon, en septembre 1532, la défense du royaume de Naples, et de son front le plus exposé, la Terre d'Otrante, a dû être conçue, sous le gouvernement contesté du cardinal Pompeo Colonna, dans la pénurie et le désordre, et dans un climat d'inquiétude entretenu par la Porte*.

Détresse financière du royaume de Naples

Le coût de l'invasion française de 1528, la peste et la famine qui l'ont accompagnée, accusent les maux endémiques dont souffre le « Royaume » : statut de pays conquis, misère des populations, trésorerie aux abois, tensions entre les organes de l'autorité et le baronnage.

Le cardinal Pompeo Colonna, lieutenant-général du Royaume, est suspecté, non sans motifs, de détester les Espagnols, et en tout cas détesté d'eux et tenu pour incapable. Charles Quint, pourtant, s'en accommode, et lorsqu'il meurt, fin juin 1532, intrigues et dénonciations n'avaient pas encore obtenu son remplacement. L'Empereur a seulement envoyé auprès de lui un diplomate habile, D. Inigo López de Mendoza, évêque de Burgos, qui réside à Naples, comme commissaire impérial, de mai 1530 à

* Pour se conformer aux dimensions requises par les éditeurs du présent recueil, le texte a été écourté de plusieurs développements, et les notes ont été limitées presque exclusivement aux références d'archives. Dans celles-ci, le lieu d'origine a été généralement indiqué. Les lettres du Cardinal Colonna sont écrites de Naples, celles des ambassadeurs impériaux en Italie de la ville où ils sont en poste. On ne confondra pas Gallipoli en Terre d'Otrante avec son homonyme des Dardanelles (Gallipoli de Romanie ; Gelibolu).

La liste des abréviations bibliographiques est en fin de texte.

Hayat Tarih Mecmuası, yıl: 5 / sayı: 10 / 1. Kasım 1969
s. 7-11

0.1053

kapsayan şu şâyân-ı dikkat satırları buraya alalım:

«Sofya'dan İstanbul'a gidip (.....) görün ve benim arkadaşımın bir zata (.....) odası kapısında bilmünasebe isim zikrolunması üzerine (.....) aynen:

— Onun yüzünü şeytan görsün, (2) diyor. İstanbul'a gelip bu gibi insanların yüzlerini görmek beni müteazzi edecektir.

Bundan başka bir takım insanlar vardır ki, benimle gayet samimi arkadaş gibi göründükleri halde, bilmem mazinin bazı suitefihhümlerinden mi, yoksa bazı meslek ve meşrep ihtilâfından mı nedir, hakkımdaki fikirleri daima menfidir. Mesela, (.....)ın beni biraz methetmesi üzerine, bu medh-ü senânın ne suretle aleyhimde tefsir edildiğini sen pekâlâ bilirsin, ve ben zannediyorum ki bazı kimseler, hal ve atide bigünâ ihtilâf zeminini kalmamak ve bu suretle vatan ve millete hizmet (!) eylemiş olmak itibarıyla, benim her ne suretle olursa olsun izale-i vücudumu dahi caiz görebiliyor. Bu suretle düşünmekte ne kadar haksız olduklarını izaha lüzum görmem. Çünkü siz benim efkâr ve hissiyatıma değil, kalp ve vicdanıma nâfizsiniz.

Pekâlâ bilirsiniz ki, benim bütün hayatımda bu ana kadar takip ettiğim gaye hiç bir vakit şahsî olmamıştır. Her ne düşünmüş ve her ne teşebbüs etmişsem daima memleketin, milletin ve ordunun nam ve menfaatine olmuştur. Hiç bir zaman şahsımın teferriât ve temeyyüzünü nazarı dikkate almamışım.

Eğer o fitratta olsaydım, maateessüf sergüzeştçiliğe, pek müsait olup, muhit ve vaziyetlerde fırsatlar eksik değildi. Bugün dahi, mesleğim mazide olduğumun aynıdır. Gayesi vatan ve milletin tahlisi ve ordunun islahı noktasına matuf olan ve bu gayeyi, nezh ve her türlü hissiyat-ı şahsiyeden âri olarak takip edenlerle beraber çalışmak bence pek şerefli bir hâdise olur.

Bu şartın adem-i mevcudiyeti halinde memlekete muzır olmaktan Allah beni vikaye etsin. Kat'iyyen şahsî iğbirarını bir takım menfi teşebbüslerle tatmine katmak âdiliğine tenezzül etmem. Azamî yapacağım şey, istifa edip, mütevekkilâne temin-i maîşet esbabına tevessülün ibaret olur.

Hangi tarafın galip geleceğine dair olan kanaat-ı fikriyemi söylemekten hazer ederim. Nazik ve mühim bir devre içinde bulunduğumuza şüphe yoktur. Almanlar büyük ve şâyânî hayret bir savletle müteaddit Fransız kalelerini çiğneyerek sağ cephâ ile Paris'i geçip, Fransız ordusunu

— arkası İsviçre olmak üzere — sıkıştırdı. Herkes, bunun Almanlar'ın yegâne maksadı olduğu ve ona da muvaffakiyet elverdiği fikrinde birleşmişti. Ve bütün kâinat, artık son ve kat'i meydan muharebesine ve onun neticesine intizar ediyordu. Halbuki bu neticeye mukabil, Alman ordularının Fransız ordusu karşısında yüzlerce kilometre geri çekildiği görülüyor.

Şarkta, Ruslar ve Almanlar ve Avusturyalılar arasında cereyan eden vakayide, Şarkî Prusya'da Ruslar bozuldu. Fakat cenupta Ruslar'ın pek faik kuvvetleri karşısında Avusturya ordusu çekiliyor, garpta Fransız ordusu müheyyâ-yı taarruz. Binaenaleyh, Alman ordusu serbest değil, şarkta Rus ordusu faik ve Avusturya ordusu çekilmeye mecbur.

Vaziyeti şöyle tefsir edebiliriz: Almanlar, Fransız ordusunu kat'i meydan muharebesiyle henüz mağlup edemeyeceklerini ve Avusturya ordusunun da faik Ruslar karşısında daha ziyade mukavemet edemeyeceğini görerek garpte bütün orduyla geri çekilerek binnisbe şarka yaklaşmak ve sonra Fransız ordusu karşısına bir müdafaa ordusu terkederek mütebaki ordularıyla şarka teveccüh edip, Avusturya ordusuyla birlikte Rus ordusunu vurmak istiyorlar.

Pek güzel! Fakat bu defa Rus ordusu geriye, şarka çekilmeye başlarsa ve bu orduyu yakalayıp ezmek mümkün olmazsa ve diğer taraftan Fransız ordusu mukavemet için muavenet talebine mecbur olursa, bu defa da gene şarkta Ruslar'a karşı bir müdafaa kuvveti bırakıp, garbe mi teveccüh edilecek!? Ve böyle mekik gibi, bir şarka, bir garbe gide gele Alman ordusunun hali ne olur ?

Aziz kardeşim, ilân-ı hürriyet günlerinde bilmem nerede nutuk iradına kıyam edip de iki şaklak üzerine kürsi-i hitabetten inen ve niye indin sualine karşı:

— Ne... şaklak ettiler ya! demek iş bitil, diyen ağanın hali olmaz mı (3).

İşte bugünkü halimizi bir lisan-ı miżah ile ifade etmek istersek acaba aynı cümleyi tekrar edemez miyiz?

4 Eylül 1330
Mustafa Kemal

(2) Mustafa Kemal'in yüzünü görmek istemeyen zat, harbiye nazırı olan Enver Paşa'dır. Daha hürriyetten evvel, bu iki zekânın araları hürriyet ve hürriyetten sonra takip edilecek sistem hakkında fikir ayrılıklarıyla açılmıştır.

(3) Bu hikâyeyi sen söylüyordun, şaklak mı, tapşın mı, sen bilirsin!

Osmanlı Tarihçilerinden Seçmeler: 3

OTRANTO'NUN FETHİ

Yazarı: Yılmaz Öztuna

«Kemal-Paşa-zâde» diye ünlü Şeyhulislâm Ahmed Şemseddin Efendi, 1468'de doğmuş, 16 nisan 1534'te 66 yaşında ölmüştür. En büyük Osmanlı devlet adamlarından ve bilginlerinden biridir. Üç dilde şairliği de vardır. Yavuz'un ölümüne yazdığı mersiye ünlüdür. Yavuz, Mısır seferine onu da beraberinde götürmüş ve yanyana at sürerlerken, Kemal-Paşa-zâde'nin atının ayağından kaftanına sıçrayan çamuru muhafaza etmiş, çamurlu kaftanının ölümünden sonra sandukasının üzerine konulmasını söylemiştir. II. Bâyezid'in vezirlerinden Kemal Paşa'nın torunu olduğu için, «Kemal-Paşa-zâde» denen büyük bilgin, önce askerliğe girmiş, sonra ümiye'ye geçmiş, Kanunî devrinde (1520 - 1566) şeyhulislâm olmuştur. Kanunî Asri'ne şeref veren büyük simalardan biridir. Pek çok eseri vardır. Çok hacimli Osmanlı Tarihi, 10 cilttir. Her ciltte bir padişah devrini incelemiştir.

Aşağıda alınan parça, Fâtih'e (1451 - 1481) ait VII. cilttendir. Üslûbu çok münsîfâne olduğu için, sadeleştirilmiştir. Yer yer müellifin havasını muhafaza etmek için bazı eski tâbirler aynen bırakılmıştır. Aldığımız parçada Kemal-Paşa-zâde, vezir-i âzam da olan Gedik Ahmed Paşa'nın, Fâtih'in emriyle İtalya'nın fethine başlangıç olmak üzere Otranto'yu fethini anlatmaktadır. Otranto, Os-

manlı Türkleri'nin «Pulya» dedikleri İtalya'nın güneydoğusundaki yarımada'nın (Apuglia) en ucundadır. Yunan (İyonya) Denizi ile Adriya Denizi'ni birleştiren geniş boğaza da adını vermiştir. Fâtih'in ölümü ve II. Bâyezid'in karışıklıklar içinde tahta geçmesi üzerine (1481), Otranto ve İtalya jütuhatı kaybedilmiştir. II. Bâyezid'in emriyle İstanbul'a gelen Gedik Ahmed Paşa, yerine Hayreddin Paşa'yı bırakmıştı. Otranto, o sırada büyük devletler arasında sayılan Napoli krallığına aitti. Deniz üzerinde bir kaleydi. Bir defa da gene kısa müddet için Kanunî devrinde fethedilmiştir.

Yahyâ Kemal, Gedik Ahmed Paşa ve Otranto'nun fethi için, şu gazeli yazmıştır:

GEDİK AHMED PAŞA'YA GAZEL

Bâd hükmün sürüp enfâs-ı Mesihâ'ya kadar
Bâd-bân açdı zafer sâhil-i â'dâya kadar
Çıkdı Otranto'ya pür-velvele Ahmed Pâşâ
Tûğlar varsa gerekdir Kızılalmâ'ya kadar
Râ'd-ı Tekbir kopup gitmelidir bank-i ezân
Dâr-ı Küffâr'da meşhûr kenîsâya kadar
Gark-ı nûr olmalı imân-ı Muhammed'le

Firenk

Bu sefer Rim-Papa'dan Hazret-i İ'sâ'ya kadar
Olun ilhâm edenin rûhuna bir tuhfe Kenâl
Şehper açsın bu gazel Cennet-i Â'lâ'ya kadar

LA PRISE D'OTRANTE (1480-81),
ENTRE
SOURCES CHRÉTIENNES ET TURQUES

D124

La prise d'Otrante, en 1480-81, a suscité un grand intérêt, particulièrement chez les chercheurs italiens. A l'occasion du Ve centenaire de la conquête ottomane¹, le colloque tenu à Otrante a contribué efficacement à une bonne interprétation de nombreuses sources chrétiennes. Dans les Actes de ce colloque, on trouve l'intervention d'Aldo Gallotta², le seul, depuis Ettore Rossi en 1931³, à s'être intéressé aux sources turques concernant la campagne ottomane en Italie. Ces deux auteurs parcourent rapidement les principaux épisodes de la guerre: Gallotta s'appuie essentiellement sur la chronique de İbn Kemal, précédemment traduite par Asım Tanış⁴, alors que Rossi insiste sur celle de Hoca Sadettin Efendi, dont il donne une traduction.

Cet article a pour but de réenvisager les événements d'Otrante, en confrontant les sources chrétiennes et turques contemporaines des faits, étudiées, jusqu'à présent, séparément. L'analyse a été faite directement à partir des textes originaux, certains déjà publiés, d'autres encore inédits. En annexe, ont été insérées trois lettres du recueil de copies des

Elettra ERCOLINO, université de Provence, IREMAM, Aix-en-Provence.
e-mail: elettrae@hotmail.com
Ilenia Romana CASSETTA, université La Sapienza, Rome.
e-mail: ile.c@libero.it

¹ FONSECA, 1986, vol. I-II.

² GALLOTTA, « I Turchi e la Terra d'Otranto (1480-1481) », in FONSECA, 1986, vol. II, p. 177-191.

³ ROSSI, 1931, p. 182-191.

⁴ TANIŞ, 1971, p. 113-123.

S. 255-275

Opera pubblicata con il contributo della Cassa Rurale e Artigiana di Otranto,
del Comune di Otranto e del Ministero dei Beni Culturali e Ambientali.

OTRANTO 1480

ATTI DEL CONVEGNO INTERNAZIONALE DI STUDIO
PROMOSSO IN OCCASIONE DEL V CENTENARIO DELLA
CADUTA DI OTRANTO AD OPERA DEI TURCHI

(Otranto, 19-23 maggio 1980)

a cura di COSIMO DAMIANO FONSECA

VOLUME PRIMO

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	93316
Tas. No:	065 05 O.T.R.A.

GALATINA
CONGEDO EDITORE
1986